

Основні нормативні документи НБУ, прийняті протягом червня 2018 року

Документ	Дата прийняття	Сутність	Мета/вплив
Постанова № 59 «Про затвердження Змін до Положення про порядок організації та проведення перевірок з питань запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення»	05.06.2018	<p>НБУ запровадив новий порядок дій у випадку виявлення в рамках виїзної перевірки ризикових фінансових операцій. Відтепер висновок щодо відповідності чи невідповідності таких операцій вимогам законодавства не може бути сформульований у довідці про виїзну перевірку без проведення додаткових консультацій. У довідці має детально описуватись суть виявлених фінансових операцій з викладенням факті та дорученням в. копій підтверджуючих документів. Після цього перевірка виявлених фактів буде продовжена у безвиїзному порядку.</p> <p>Крім того, НБУ змінив форму звіту з питань управління ризиками у сфері фінансового моніторингу. Новий формат звітності дозволить більш якісно оцінити створену банком систему управління ризиками. Також змінилася періодичність подання такого звіту - він надаватиметься банком до НБУ щорічно, а не щоквартально, як дотепер.</p>	Підвищення ефективності здійснення НБУ нагляду за дотриманням законодавства з фін.моніторингу
Постанова № 60 «Про затвердження Змін до Положення про застосування Національним банком України заходів впливу»	07.06.2018	Відтепер банк, який порушив хоча б один із нормативів капіталу, установлених Національним банком, зобов'язаний подати до НБУ банку план заходів для підтримки або відновлення рівня капіталу (план капіталізації. Зміни, внесені Постановою, стосуються вимог до плану капіталізації	Врегулювання окремих питань застосування НБУ заходів впливу, удосконалення контролю за виконанням розроблених банками заходів

<p>Постанова № 61 «Про затвердження Змін до деяких нормативно-правових актів Національного банку України»</p>	<p>07.06.2018</p>	<p>Постановою внесено зміни до Положення про порядок проведення перевірок щодо дотримання об'єктами нагляду (оверсайта) вимог законодавства України з питань діяльності платіжних систем в Україні, затвердженого постановою Правління НБУ від 09 грудня 2013 року № 503. Зміни стосуються порядку проведення перевірок, доступу до інформації та складання звітів за результатом перевірок.</p> <p>Крім того, документом внесено зміни до розділу VI Положення про застосування НБУ заходів впливу за порушення об'єктами нагляду (оверсайта) законодавства України, затвердженого постановою Правління НБУ від 19 грудня 2013 року № 524</p> <p>Також зміни внесено до Положення про нагляд (оверсайт) платіжних систем та систем розрахунків в Україні, затвердженого постановою Правління НБУ від 28 листопада 2014 року № 755. В документ введено визначення «прямий учасник платіжної системи» та «непрямий учасник платіжної системи». Крім того, було удосконалено вимоги до платіжних організацій платіжних систем, учасників платіжних систем та операторів послуг платіжної інфраструктури. Учасники ринку, що не відповідають наведеним вимогам, зобов'язані привести свою діяльність у відповідність до цих вимог протягом 120 календарних днів із дати набрання чинності цією постановою.</p>	<p>Вдосконалення нагляду (оверсайта) платіжних систем</p>
<p>Постанова № 62 «Про затвердження Змін до Правил здійснення за межі України та в Україні переказів фізичних осіб за поточними валютними неторговельними операціями та їх виплати в Україні»</p>	<p>07.06.2018</p>	<p>Клієнти банків зможуть подавати електронні копії підтвердних документів для здійснення переказів іноземної валюти за межі України з поточних рахунків в іноземній валюті. А банки зможуть створювати електронні копії підтвердних документів, поданих фізичними особами для здійснення переказу в паперовій формі, для їх подальшого зберігання.</p> <p>Фізичні особи отримують можливість за допомогою міжнародної платіжної системи ініціювати у гривні переказ в іноземній валюті за межі України, а також за рішенням відправника переказу, що ініційований із-за кордону в іноземній валюті, отримати такий переказ в Україні в гривні (тобто, у валюті, відмінній від валюти його ініціювання).</p>	<p>Розширення можливості для застосування безпаперових технологій на ринку фінансових послуг та сприяння розширенню кола учасників цього ринку</p>

<p>Постанова № 63 «Про внесення змін до деяких нормативно-правових актів Національного банку України»</p>	<p>07.06.2018</p>	<p>НБУ спрощує оформлення банками та іншими фінансовими установами операцій з обміну валют.</p> <p>Досі банки повинні були оформлювати два паперові примірники квитанції про здійснення такої операції – один для клієнта, один для зберігання в банку. В подальшому банки зможуть оформлювати квитанції про валютно-обмінну операцію не лише в паперовій формі, а і в електронному виді.</p> <p>Інші фінансові установи, що здійснюють обмін валют, наразі зобов'язані оформлювати два паперові примірники квитанції та два паперових розрахункових документа, що друкується реєстратором розрахункових операцій (РРО). В подальшому вони оформлюватимуть для клієнтів валютно-обмінні операції тільки одним документом – документом, який друкується РРО. Відповідно, вони не будуть видавати клієнтам квитанцію про здійснення валютно-обмінної операції. Для впровадження нових вимог надано 6 місяців (до 01.01.2019).</p> <p>При цьому і банки, і фінансові установи не будуть вимагати підпис клієнта на квитанції або документі РРО, якщо сума валютно-обмінної операції буде менша ніж 150 тис. грн.</p> <p>Крім того, НБУ надає можливість банкам та фінансовим установам проводити валютно-обмінні операції через платіжні пристрої. Після доопрацювання цими установами програмного забезпечення платіжного пристрою фізичні особи зможуть не тільки продавати, а й купувати готівку іноземної валюти з використанням цих пристроїв.</p> <p>Також банки та фінансові установи отримають можливість оформлювати звітну документацію з валютно-обмінних операцій у вигляді електронного документа.</p>	<p>Спрощення проведення банками та іншими фінансовими установами операцій з обміну валют</p>
---	-------------------	--	--

<p>Постанова № 64 «Про затвердження Положення про організацію системи управління ризиками в банках України та банківських групах»</p>	<p>11.06.2018</p>	<p>Запровадження вимог до суб'єктного складу організаційної структури банку з управління ризиками, посилення вимог до повноважень, компетенції та незалежності підрозділів з управління ризиками та контролю за дотриманням вимог (комплаєнс), достатності фінансових та людських ресурсів для виконання покладених на них завдань та звітування ними безпосередньо перед радою банку сприятиме підвищенню ефективності управління ризиками в банках.</p> <p>Положення також визначає вимоги, спрямовані на забезпечення належного управління ризиками із застосуванням моделі трьох ліній захисту:</p> <ul style="list-style-type: none"> • перша лінія – на рівні бізнес-підрозділів банку та підрозділів підтримки діяльності банку. Ці підрозділи приймають ризики та несуть відповідальність за них і подають звіти щодо поточного управління такими ризиками; • друга лінія – на рівні підрозділу з управління ризиками та підрозділу контролю за дотриманням норм (комплаєнс); • третя лінія – на рівні підрозділу внутрішнього аудиту щодо перевірки та оцінки ефективності функціонування системи управління ризиками. <p>Документ містить мінімальний перелік та вимоги щодо внутрішньобанківських документів з управління ризиками, зокрема декларації схильності до ризиків, стратегії та політики управління ризиками, методики виявлення суттєвих ризиків, кодексу поведінки (етики), порядків та процедур управління ризиками.</p> <p>Положенням визначений перелік основних ризиків, щодо яких банк має обов'язково здійснювати виявлення, вимірювання, моніторинг, контроль та звітування. Крім того, банк має здійснювати управління іншими суттєвими ризиками, на які він наражається під час своєї діяльності.</p> <p>Також Положенням встановлюються вимоги щодо управління ризиками під час запровадження нових продуктів та значних змін в діяльності банку, зокрема щодо необхідності оцінки ризиків до моменту їх впровадження.</p> <p>Передбачено поетапну імплементацію вимог Положення до квітня 2020 року.</p>	<p>Запровадження в банківській системі України сучасних підходів до корпоративного управління</p>
---	-------------------	--	---

Постанова № 65 «Про запровадження обов'язкового продажу надходжень в іноземній валюті та встановлення розміру обов'язкового продажу таких надходжень»	12.06.2018	НБУ зберіг вимогу щодо обов'язкового продажу надходжень в іноземній валюті на користь юридичних осіб у розмірі 50%	Забезпечення фінансової стабільності України.
Постанова №25-0007/33410 «Щодо фінансових операцій осіб, зазначених у санкційних списках»	18.06.2018	НБУ. наголошує на необхідності неухильного виконання банками і небанківським фінансовими установами пункту 2 Постанови № 654 від 01.10.2015 р та обов'язку відмовити в здійсненні переказу коштів без відкриття рахунків за дорученням / на користь осіб, зазначених у санкційних списках, до яких застосовані санкції "блокування активів", "зупинення фінансових операцій", "запобігання виведенню капіталів за межі України", "зупинення виконання економічних та фінансових зобов'язань" та/або "зупинення виконання економічних та фінансових зобов'язань (заборона надавати кредити, позики, фінансову допомогу, гарантії; заборона здійснювати кредитування через купівлю цінних паперів; заборона придбання цінних паперів)". За невиконання/неналежне виконання вищезазначених вимог законодавства банки та небанківські фінансові установи несуть відповідальність згідно із законодавством України	Підвищення контролю за дотриманням вимог фінансового моніторингу
Постанова №66 «Про внесення змін до Правил зберігання, захисту, використання та розкриття банківської таємниці»	19.06.2018	Постановою передбачено, що відтепер банки надають інформацію стосовно операцій за рахунками конкретної юридичної або фізичної особи, фізичної особи – суб'єкта підприємницької діяльності за конкретний проміжок часу не тільки на вимогу органів прокуратури, СБУ, ДБР, Нацполіції, НАБУ і АМКУ, але і на вимогу інших уповноважених державних органів і осіб, визначених частиною першою статті 62 Закону про банки, про надання такої інформації в паперовому або електронному вигляді, згідно з вимогами, викладеними в додатку до Правил. Водночас, даною Постановою виключено вимогу про надання такої інформації банками без вказівки контрагентів за операціями. Тобто, при наданні інформації про рух коштів на рахунках клієнта, можуть зазначатися контрагенти за операціями.	Вдосконалення порядку зберігання, захисту, використання та розкриття банківської таємниці
Постанова №347-рш «Про внесення змін до рішення Правління Національного банку України від 29 березня 2018 року № 184-рш»	19.06.2018	НБУ уніфікує значення лімітів загальної довгої і короткої відкритої валютної позиції на рівні 5%. Відповідно, ліміт загальної довгої відкритої валютної позиції банку (Л13-1) збільшується з 3% до 5%, ліміт загальної короткої відкритої валютної позиції банку (Л13-2) – зменшується з 8% до 5%.	Поглиблення валютного ринку, збільшення його ліквідності та більш ефективного управління банками власними валютними ризиками

<p>Постанова №67 «Про внесення зміни до Положення про визначення банками України розміру кредитного ризику за активними банківськими операціями»</p>	<p>20.06.2018</p>	<p>Зміни стосуються умов, при виконанні яких банками дозволяється застосування коефіцієнта PD нижчого, ніж середні значення діапазонів, визначені Положенням № 351 для відповідних класів боржника/контрагента.</p> <p>Умови:</p> <ul style="list-style-type: none"> значення коефіцієнтів PD ґрунтуються на власному досвіді банку щонайменше за п'ять років; внутрішнє положення/внутрішні положення щодо оцінки активів та розрахунку розміру кредитного ризику за такими активами погоджене/погоджені НБУ. 	<p>Вдосконалення порядку визначення банками України розміру кредитного ризику за активними банківськими операціями</p>
<p>Постанова № 539-но «Про внесення змін до складу Комітету з питань аудиту банків України»</p>	<p>20.06.2018</p>	<p>Затверджено новий склад комітету: Голова Комітету - Рожкова К.В. Заступник Голови - Дегтярьова Н.М. Члени комітету: Новиков Д.А. Іваненко Н.В. Коломієць Н.О. Бедненко В.М. Каштанова І.О. Рафальська К.Л. Залетов О.М.</p>	<p>В зв'язку з кадровими змінами в апараті НБУ</p>
<p>Постанова №68 «Про затвердження Змін до Положення про здійснення оцінки стійкості банків і банківської системи України»</p>	<p>21.06.2018</p>	<p>Внесено зміни до Положення про здійснення оцінки стійкості банків і банківської системи України, затвердженого постановою Правління НБУ від 22 грудня 2017 року № 141</p> <p>НБУ удосконалив порядок врахування вжитих банками заходів, а також фактичних подій, що відбулися після звітної дати, при складанні ними програми капіталізації чи заходів для підтримки або відновлення рівня капіталу. Крім того, регулятор уточнив порядок розрахунку нормативів достатності капіталу під час проведення першого та другого етапів оцінки стійкості банків; врегулював питання щодо складання/оновлення банком програми капіталізації та/або заходів для підтримки або відновлення рівня капіталу за результатами інспекційної перевірки НБУ; оновив порядок опублікування банками та НБУ результатів оцінки стійкості банків і банківської системи України.</p>	<p>Вдосконалення здійснення оцінки стійкості банків і банківської системи</p>

<p>Постанова №69 «Про затвердження Змін до Положення про порядок накладення адміністративних штрафів»</p>	<p>21.06.2018</p>	<p>Розширено перелік посадових осіб НБУ, що мають право накладати адміністративні штрафи. До нього включено директора Департаменту виїзних перевірок банків та його заступників і директора Департаменту ліцензування та його заступників.</p> <p>Відтепер штраф може бути накладений на голову та членів правління філії іноземного банку в Україні, тоді як до змін міг бути накладений також на членів ради директорів.</p> <p>Також було розширено перелік уповноважених посадових осіб Нацбанку, які мають право складати протоколи про адміністративні правопорушення. Уповноважені особи мають проводити збір доказів вини правопорушників, а останні, своєю чергою, мають право оскаржити постанову про накладення штрафу вищестоящій посадовій особі або до суду.</p>	<p>Приведення у відповідність до вимог положень Кодексу України про адміністративні правопорушення та Закону України “Про банки і банківську діяльність”.</p>
<p>Постанова №70 «Про затвердження Змін до Положення про провадження депозитарної і клірингової діяльності та забезпечення здійснення розрахунків за правочинами щодо цінних паперів Національним банком України»</p>	<p>25.06.2018</p>	<p>НБУ надає можливість місцевим органам влади розміщувати облігації місцевих позик на фондовій біржі з використанням розрахунків за принципом "поставка цінних паперів без оплати". Досі існувала можливість обслуговування розміщення таких позик лише поза фондовою біржою.</p> <p>По-перше, визначено порядок дій депозитарію НБУ, фондової біржі, емітента та депозитарних установ при розміщенні облігацій місцевих позик на фондовій біржі.</p> <p>По-друге, врегульовано порядок взаємодії депозитарію НБУ та фондової біржі при обслуговуванні розміщення облігацій місцевих позик на фондовій біржі.</p> <p>По-третє, внесено зміни до плану балансових рахунків та переліку депозитарних проводок, завдяки чому розміщення облігацій місцевих позик на фондовій біржі зможе відображатися в системі депозитарного обліку.</p>	<p>Розширення можливостей із залучення місцевими органами влади позикових ресурсів</p>
<p>Постанова №71 «Про внесення зміни до Тарифів на послуги (операції), що надаються (здійснюються) Національним банком України в системі електронних платежів та у сфері розрахунково-касового обслуговування»</p>	<p>25.06.2018</p>	<p>Змінено тарифи на підкріплення кас банків розмірними монетами</p>	<p>У зв'язку з переглядом тарифної політики НБУ на окремі послуги, що надаються у сфері розрахунково-касового обслуговування,</p>

<p>Постанова №72 «Про затвердження Змін до Положення про порядок проведення операцій, пов'язаних з розміщенням облігацій внутрішніх державних позик»</p>	<p>26.06.2018</p>	<p>Регулятор розширив можливості для дилерів на ринку облігацій внутрішніх державних позик та збільшив термін, протягом якого можуть надійти кошти від учасників.</p> <p>Первинні дилери отримують можливість виконувати функцію брокера для своїх клієнтів, купуючи ОВДП при первинному їх розміщенні від свого імені, за дорученням та за рахунок своїх клієнтів. Також надається можливість зарахування облігацій на власний рахунок первинного дилера у цінних паперах у разі несвоєчасного перерахування чи неперерахування коштів клієнтом та збільшується термін, протягом якого можуть надійти кошти від учасників розміщення за облігації, від двох робочих днів до п'яти.</p>	<p>Вдосконалення механізму первинного розміщення облігацій внутрішніх державних позик, сприяння активізації ринку державних облігацій України та приведення нормативно-правових актів НБУ до вимог законодавства України</p>
--	-------------------	---	--